

За результатами ознайомлення із запропонованою для широкого читача монографією хотілося б сказати декілька слів:

1. Найсуттєвішою особливістю та головним достоїнством проведеного дослідження є цілісність та системність проведеного аналізу та отриманих висновків. Дуже багато цікавої статистики. На мій погляд, розкрита вірна ідея глибокої ретроспективи аналізу, значно глибше, ніж розпочалися явні події. Сукупність фактів та знань щодо досліджуваних проблем розростається з шаленою швидкістю, тому запропоноване дослідження може вважатися появою самостійного сектора науково-дослідного інтересу.

2. Існує декілька аспектів, які, на мою думку, розкриті недостатньо повно або ж взагалі не розглянуті, але мають величезне значення. По-перше, в дослідженні дуже мало інформації щодо реальної ролі української влади у подіях весни 2014 року. Тепер ні для кого не таємниця, що українською владою допущено декілька критичних помилок як у трактуваннях певних подій, так і у реакціях на них. Українське суспільство до цих пір не до кінця розуміє причин та наслідків цих помилок, тому їх освітлення дуже важливе. По-друге, дуже мало уваги присвячено дослідженню стану суспільної думки та мотивів того чи іншого поведіння жителів Луганської та Донецької областей на момент початку АТО, встановленню причинно-наслідкових зв'язків між реальними настроями та результатами АТО. По-третє, майже не розкритий аспект реінтеграції у "нормальне" життя звільнених від терористів населених пунктів: Слов'янськ, Маріуполь, Лисичанськ, Сєвєродонецьк тощо. Адже це єдине джерело реального досвіду реінтеграції. Все інше – це лише теорія. Досвід післякупаційного періоду життя таких населених пунктів може слугувати основою розробки майбутніх кроків.

3. Що стосується мого особистого відношення до предмету даного дослідження, то змушений визнати, що думки, викладені у розділах, починаючи з 8, є актуальними приблизно на осінь 2015 року. На сьогодні я вперто не бачу жодної вмотивованої причини, відповідно до якої Україні варто було б повернути Крим та Донбас. Крим може слугувати довгостроковим (якщо не вічним) засобом впливу на РФ у міжнародних судах та подібних організаціях. Донбас у тому стані, у якому він є на сьогодні, Україні не потрібен. Тому Україні у даний час вигідніше просто "морозити" ситуацію, ніж здійснювати реальні кроки, тим більш, військові кроки. В принципі, що і відбувається...

Це звісно сумно для нас, переселенців, але така реальність...

Скажу навіть більше – особисто для себе не вбачаю причин повернення туди, навіть коли там знову буде Україна... На мій погляд, процеси повернення Донбасу в Україну та повернення України в Донбас є просто несумісними...

З повагою, Євген Овчаренко

кандидат економічних наук, завідувач кафедри маркетингу Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, м. Сєвєродонецьк